

Slapende vleermuizen niet wakker maken...

De wetenschappelijke naam van deze zoogdieren is 'Chiroptera' of 'handvleugeligen'. Begrijpelijk, als je weet dat vleermuizen de enige vliegende zoogdieren zijn die door hun 'handen' te bewegen kunnen vliegen.

Naar jaarlijkse gewoonte ga ik vleermuizen tellen in Het Leen en in onze bunkers in het Sint-Jansbos in Eeklo. Dit gebeurt enkel in de winter, omdat de vleermuizen dan in winterrust zijn en we op die manier een beeld krijgen van hun aantallen en soorten. Het is belangrijk om tijdens de telling met zo weinig mogelijk mensen te tellen en ervoor te zorgen dat je een minimum aan warmte afgeeft.

slapende baardvleermuis in Het Leen (foto: Ludo Goossens)

ERKEND PARTNER

natuurpunt

Nederstraat 25
9700 Oudenaarde
+32 (0)55 61 33 13
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

Natuurkijkers.be is een merknaam van
Optiek Van Ommeslaeghe, Nederstraat 20

natuurkijkers.be
oog in oog
met de natuur

Dé speciaalzaak voor al uw
optische instrumenten

Bestel via onze webshop
www.natuurkijkers.be
met gratis verzending.

Verrekijkers, telescopen, sterren-
kijkers, microscopen, loupes, ...
Demonstraties op aanvraag

Elke minieme temperatuurstijging kan ervoor zorgen dat de vleermuizen ontwaken. De energie die ze daarmee verbruiken, kan hun dood betekenen.

Het Leen geldt als de grootste overwinteringsplaats voor vleermuizen in Oost-Vlaanderen. Jammer genoeg zijn de oude opslagplaatsen waar ze overwinteren in slechte staat. Maar niet getreurd, er wordt beterschap beloofd. Komende zomer zouden er instandhoudingswerken gebeuren aan de gebouwen en dat is hard nodig! Vleermuizen hebben een tochtvrije, koude ruimte nodig om te overwinteren en die vinden ze in Het Leen. Met enkele mensen gaan we jaarlijks rond het jaareinde de vleermuizen tellen. We zien een lichte achteruitgang. Dat wil niet noodzakelijk zeggen dat er vleermuizen minder zijn. Door de hogere temperaturen de laatste jaren in deze periode van het jaar is het goed mogelijk dat veel dieren in bomen overwinteren. Zo telden we dit jaar geen grootoorvleermuizen in de gebouwen van Het Leen.

Er overwinteren momenteel vier soorten in de gebouwen: baardvleermuis, grootoorvleermuis, franjestaart en watervleermuis. Om te weten waar ze in de zomer verblijven, zouden we 's avonds laat of 's morgens vroeg op stap moeten gaan om bomen te vinden waar kolonies verblijven. Wel zijn er jaarlijks grote aantallen dwergvleermuizen op zolders of in de spouwmuuren van sommige gebouwen te vinden. Deze winter telden we in Het Leen 135 vleermuizen, waarvan 39 watervleermuizen, 82 baardvleermuizen en 8 franjestaarten. Zes vleermuizen konden we niet op naam brengen. Soms zitten ze zo goed verstopt dat ze niet te herkennen zijn.

In het Sint-Jansbos, in 2018 aangekocht door Natuurpunt, staan twee bunkers die twee jaar gelden met hulp van RLM (her) ingericht werden voor vleermuizen. Een dubbele deur werd aangebracht om tocht te vermijden en een constante temperatuur te garanderen. Ook werd met stenen een muurtje gemetseld en met houten latten een boordje aangebracht aan het plafond. Dat zijn allemaal kleine ingrepen die ervoor zorgen dat de diertjes zich goed kunnen verstoppen. In de winter hangen dataloggers in de bunkers die om de vier uur temperatuur en vochtigheidsgraad meten. De loggers worden na de winter weggehaald en de gegevens worden uitgelezen.

Onderzoek naar vleermuizen helpt natuurbeheer

Het Agentschap voor Natuur en Bos liet de voorbije jaren in het landschapspark Drongengoed een vleermuizenonderzoek uitvoeren door specialisten. Zo kwamen we te weten dat er minstens negen vleermuissoorten voorkomen in het (bos)gebied tussen pakweg Het Leen en Burkel en waar hun zomer- en winterverblijven zijn.

Door de leefgebieden van vleermuizen in kaart te brengen, kan het beheer van de dreven en de inrichting van het landschap beter afgestemd worden op het voorkomen van vleermuizen. Het inrichten van de gebouwtjes op het militair domein in het Drongengoed is één van de maatregelen. In het Drongengoedbos werd om veiligheidsredenen een kwijnende oude beukendreef afgesloten. De dode takken die plots kunnen afbreken zijn gevaarlijk voor wandelaars, maar de beuken bieden wel een verblijfplaats aan enkele vleermuissoorten. Daarom worden deze bomen niet gesnoeid of geveld. En verder is een zogenaamd 'vleermuizengericht drevenbeheer' belangrijk als ecologische verbinding tussen verschillende gebieden. Vleermuizen blijken zich vooral te oriënteren op lijnvormige elementen. Ook nulbeheer in sommige boszones wordt in het onderzoek aangeraden. Kortom: we kunnen in het Meetjesland nog veel doen om vleermuizen en andere (zoog)dieren te helpen.

Lees meer in 'Vleermuizen in het Landschapspark Drongengoed en omgeving' (Rapport Natuurpunt Studie, nr. 2 2017), gratis te downloaden van de Natuurpunt-site.

Dat hier vooruitgang is dankzij de herinrichting zien we aan de cijfers. Dit jaar telden we 14 vleermuizen, vorig jaar waren er dat slechts 9. We telden 2 watervleermuizen, 6 baardvleermuizen, 5 franjestaarten en 1 grootoorvleermuis.

Ook op andere plaatsen in het Meetjesland worden vleermuizen geteld. Zo is in het kasteeldomein van Poeke een ijskelder waar de dieren overwinteren en in het militair domein in het Drongengoed staan enkele oude gebouwtjes die intussen ingericht zijn als overwinteringsplaats voor vleermuizen (zie kaderstuk).

Christine De Bie

Vleermuizen en Covid-19

Vleermuizen zijn niet gevaarlijk, ze zijn zelf in gevaar! Onze inheemse soorten zijn geen drager van coronavirussen. Het omgekeerde is wel waar: zij kunnen ziektes oplopen via contact met de mens. Daarom wordt een groot deel van het vleermuizenonderzoek waarbij vleermuizen gevangen en gehanteerd worden voorlopig stilgelegd. Lees meer op www.natuurpunt.be/vleermuizen.

De bekendste vleermuizenbunker in Het Leen (foto: Ludo Goossens)